

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU
POŠTOM NA MJESEC K 1:25, ZA TROMJESEC K 3:75 POLUGODIŠNJE I GO-
DIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO
I UTUZIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREĐNICTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TI-
SKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUGI) — RUKOPISI NE VRACAJU SE. — NEFRAN-
KIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

BRZOJAVI „HRVATSKE RIEČI“

Najnovije brzojavne vesti primljene u jutro rano 1. studenoga 1911.

Položaj bana Tomašića.

Beć, 2 studenoga. Večerasnja „Zet“ napada bana dra Tomašića te veli, da je kraljevo ručno pismo donjelo Hrvatskoj veliko iznenadjenje. Očešivalo se, da će Tomašić odstupiti, a imenovan da će biti banom grof Teodor Pejačević, kojemu su već slike mnogobrojne čestitke. Koalicija spremi se na nove napade proti banu Tomašiću i proti ministru predsjedniku grofu Khuenu i pripravlja nova održica koja bi imala Tomašića zakopati.

Stürghovo ministarstvo.

Beć, 2 studenoga. Grof Stürgh preuzeo je sastav kabineta te će započeti sa strankama pregovaranja gledje sastava nove vlade. Govori se da će jutnjim između zakonske osnove o povišenju činovničkih plaća i poreznih osnova biti napušten. Poljaci traže od Stürgha da se izjavlji u prilog gradnje kanala u Galiciji.

Prag, 2 studenoga. Češki agrarac zast. Uzdržal izjavio je, da Česi očekuju najvećim mrim razvijati dogodaja i prizražavaju si politiku slobodnih ruku.

Beć, 2 studenoga. Grof Stürgh preuzeo je danas agende ministra predsjednika. U ponedjeljak razviti će u parlamentu svoj program.

Beć, 2 studenoga. U parlamentu kominira se ova listina nove vlade: uz grofa Stürgha kao ministra predsjednika ostaju iz odstupivšeg kabinetu ministar pravde dr. Hochengerber, ministar finančnog dr. Meyer i poljački ministar zemljak Zaleski. Kao novi smislenje se: barun Heinold za unutarnje poslove; odjelni predstojnik u ministarstvu vanjskih poslova Rössler za ministarstvo trgovine; odjelni predstojnik Forster imao bi preuzeti ministarstvo za željeznice; odjelni predstojnik u ministarstvu za bogoštovje i nastavu Husarek ministarstvo bogoštovja i nastave; odjelni predstojnik u ministarstvu za javne radnje Trka za isto ministarstvo. Pregovori sa dr. Brafom, da bi preuzeo ministarstvo poljoprivrede, nisu uspjeli.

Tursko-Talijanski rat.

Carigrad, 2 studenoga. Turci obložili Tripolis sa svih kopnenih strana. Talijani prisiljeni su bježati na parobrode.

Rim, 1 studenoga. „Agenzia Stefani“ potvrđuje, da su Turci jučer rano bombardirali talijanske redove, ali bez uspjeha.

Rim, 2 studenoga. Avijatičar kapetan Gavotli udigao se u Tripolisu u zrak, preletio do turske vojske te s visine bacao bombe medju turske čete. Dijelovanje eksplozidiranih bomba bijaše upravo strašno.

Talijansko topničto namjeravaju uništiti sve nasade paoma i maslinu, koje služe Turcima za skroviste.

London, 2 studenoga. Zabrana generala Caneve o prodaji zemljista u Tripolisu uzrulja je ondješnje pučanstvo. Konzuli velevlasti namjeravaju postupati solidarno i tražiti, da ova zabrana bude ukinuta.

Beć, 2 studenoga. Večernje izdanje „Zet“ piše: Italija je godine 1909 za aneksione krize djelomično mobilizirala vojsku namjeravajući napast Austriju iz ljeta. Kod sadašnje mobilizacije upotrebljava Italija ondašnje pozivnice pokriviša godina 1909.

Svjetske banke prama Italiji.

Pariz, 2 studenoga. Pronosi se glas, da je između svjetskih banaka došlo do sporazuma za slučaj ako Italija zahtari zajam za pokriće troškova rata. Utančeno je da njedna banka neće sudjelovati pokriću zajma i tako nastojiće će se Italiju prisiliti da sklopi mir ili da zahtari zajam kod kuće.

Srbske afere.

Beograd, 2 studenoga. Službeni list dementira vist „Srbske Zastave“, da je kralj Petar znao, da ministar vanjskih posala Milovanović za vreme aneksione krize igra na bečkoj burzi.

Makarska.

Izbor zastupnika grada Makarske i odgovor na utvraško-demokratske laži.

V.

Nezakonitosti na korist šarenačkog kandidata.

Dokazali smo neoborivim činjenicama, što se sve radio pri izbornom pripravnom postupku na štetu pravaškog kandidata; a sad ćemo prikazati, što se izvelo na korist šarenačkog kandidata.

Po ustanovljeni izbornog pravilnika za pokraj, sabor, za imati izbornu pravo glasa u izbornim gradova, glavni su uvjeti: porez, boravilište i pripadnost. Nu za one glavne i temeljene uslove, pogl. Simonelli malo haje. On izborne zakone na svoju tumaći; onako kako ni jedan drugi poglavatar u pokrajini. Evo nekoliko dokaza.

I) Kokota Lovru, financij, nadstražara, uvrstio je Simonelli u imenik birača. Protiv ovom uvrštenju pravaši su prigovorili i tražili njegovo izbrisanje s razloga, što je tekar od malo mjeseci došao; a što je najglavnije, da isti nije bio niti oporezovan od porezne vlasti, dosljedno da nije plaćao ništa u gradu Makarskoj.

II) Kokot u gradu Makarskoj, pravilnik, su svoje tvrdnje podkrpel i dokazom, da u popisnicima plaćajući ličnu dohotarinu, a izloženoj na javni pregled, nije uvršten Kokot; i po ovome mora se zaključiti, ili Kokot obće ne plaća u Makarskoj izravnog poreza, ili je oprošten.

Svakako porezna vlast, dakle nadležna vlast, koja je jedina pozvana da posvjeđeni o plaćanju poreza, nije za stalno takovo posvjeđenje izdala, jer nije ni mogla izdati Kokot porez plaća.

Stučaj je sa Kokotom identičan sa onim drugim finančnim nadstražarom Boshnjakom, kojeg je Simonelli bio uvrstio u II. telo obć. imenica, bez da je bio niti oporezovan; a jedan i drugi bili su prenješeni iz Makarske, nakon što su glasovali, i bez da su obće platili ikakvog poreza u Makarskoj.

III) Pison Ivan bio je uvršten, iako je njegovog boravišta u Makarskoj časovito, a porez mu je bio odmjeran za Baškovodu, odakle je samo nazad nekoliko mjeseci u grad došao.

IV) Šumić Ivan bio je uzpostavljen u imenik birača, usprkos odluci obć. upravitelja da je priziv Komenskijevog društva o zaboravi državne škole u Unterthemenau. Škola je zatvorena.

V) Aleksandrija, 2 studenoga. Od vješta radi turskih pobeda u Tripolisu, ovdješnji Turci napali su Talijane i Grke. Englezci poduzeće stroge ujere.

VI) Komenskyje škole.

Beć, 2 studenoga. Vrhovno sudsije odbilo je priziv Komenskijevog društva o zaboravi državne škole u Unterthemenau. Škola je zatvorena.

VII) Kraljevo zdravljie.

Beć, 2 studenoga. „Korespondenz Wilhelm“ javlja da je kraljevo zdravljie izvrstno.

VIII) Štrajk chauffera.

Beć, 2 studenoga. Ovdje je buknuo Štrajk chauffera. Do 2000 chauffera prestatlo je raditi.

IX) Pobuna turskih časnika.

Beć, 2 studenoga. U Prevezi turski časnici prodiše oboružani u vladinu zgradu i prisiliši da im se dade blagajna, da se namire za neizplaćene plaće.

X) Svjetske banke prama Italiji.

Pariz, 2 studenoga. Pronosi se glas, da je između svjetskih banaka došlo do sporazuma za slučaj ako Italija zahtari zajam za pokriće troškova rata. Utančeno je da njedna banka neće sudjelovati pokriću zajma i tako nastojiće će se Italiju prisiliti da sklopi mir ili da zahtari zajam kod kuće.

Nike, koga su redari na to htjeli odstraniti iz kuće ali ostalo društvo skočilo je i nije redarima dozvolilo uredovati. Redari, da ne već se nevolje, ostavise ih.

Nije još dobro svršio prvi sukob, kad je Čala rečeni Lustro Lukin stao zadržavajući u tu prisluhu dva mornara, popije im pivo, razlje času i stade im posvati Boga i svetce. Iza tog isti uputi se, da će u gornji sprat, ali upravitelj kuce Stjepan Tripelat i Rudolf Kantoci opomenuće ga, da ne smije ići. Čala na to razderao se na njih. Kantoci i Tripelat pozvane redare, koji su se ovdio da se odstrani, ali on nije se htio pokoriti nego je stao redare vrednjati. Redari ga na to uhapsile. U taj čas skočiši svi ostali da Čalu otmu iz ruke redara, koji na to Čalu puste i odstrane cijelo društvo iz kuće. Na ulici je Nikola Vidak izvadio revolver. Redari potreba za njim i za družtvom, ali oni da se u bieg. U to dao se u potjeru za redarima drugi dio društva, jedan je pače držao nož u ruci. Redar Dulibić, da se obrani od navale, uperi u njih revolver a redar Bumber izvadi sablju. Laurić Niko baci na zemlju redara Bumbera, koji je usliđen tada dobio težke ozlede na glavi, ruci i nozi. Redar Dulibić priskoči u pomoč Bumberu, pridigne ga, a u isto doba opazi na zemlji Ante Čimira p. Mate i njega pridigne.

Redar Bumber i Ante Čimir povedeni su u ljekarnu Dalle Feste, gdje im ljekarnik Mattiazzini pregleda i opere rane izjavljujući da su rane redara Bumbera težke, dočim Čimirovi rane nijesu težke.

Tri sata nakon tog Ante Čimir umro je i odmah pušten je glas, da su ga ubili redari. Stranačka strast nije marila, kad bi i bila istina da je Čimir poginuo od ruke redara, što smrt onakve naravi, u onoj pogodi, u jednoj tučnjavi u javnoj kući, nije nipošto dična. Ali stanovni elementima htjelo se i u ovaj prigodi u mutnom lovit, htjelo se je indirektne baciti krivnju na ljudi, koji upravljaju našom občinom. I nije se našlo na protivnog tabora čovjeka kojemu bi se bio smilovao težak položaj one dvojice redara među jedno trideset razkaljenih ljudi; nije se našao ništa koga bi zabiljukalo okolnosti da se u našem Šibeniku nalaze čitave cete ljudi koji u jednoj javnoj kući zbajjaju izgrede; nije se napokon našlo ni takovih da osude ovakove izgredje u javnoj kući ljudi većinom ozjenjenih. Ništa od svega toga, nego se ja pače našlo i takvi koji su u svojoj zločili bili izvan sebe od veselja, što im se opet pružila jedna prilika da mogu bezručno lagati.

Razsudba pok. Čimira. Jučer u jutro sudbeno povjereno obavilo je na groblju razsudbu tueli pok. Čimira. Kao sudbeni vježlaci bijahu dr. Montana i dr. Kurajica. Lječnici ustanovile su, da na telu Čimira nema nikakov ozleda — i da je Čimir umro jedino uslijed toga što je padom udario glavom tako da je nastao potres u moždanim i blijuvanje.

Ovim liečničkim mnenjem oboren su sve laži, koje protivnici naši bacile u svjet, da je naime Čimir poginuo od ruke redara.

Našim predplatnicima. Radi blagdana Svih Svetih i radi zapljene prisiljeni smo dati danas list na pôrarka.

Jedan sijajan primjer našoj mlađezu mislio je valjda dati profesor naše realke gosp. Bradanović kada je prekucar držao nadgrobovno slovo preminulom Čimiru. Drugi nastoje ovakove tužne dogadjaje obaviti što većom taktičnošću, po mogućnosti tako da se ne povrijeđe ničje osjećaji. Sumišljenici gosp. Bradanovića htjeli su pok. Čimiri odati osobitu poštu, a sam gosp. profesor smatrao je dužnosću tumačiti njihova čuvstva nad grobom.

Dogodaj, u kojem je pok. Čimir našao smrt, zaostao je i pokazuje, kako razvratnost i nemoralni uhytisje korienna u našem svetu, ne samo među mladeži nego i među ljudima obitelji. Tko se podade

ovakom životu, svakako sve je prije nego „djevičanski stidljiv“, kako je prikazao prof. Bradanović pokojnika.

Oprostit će nam gosp. profesor, ali moramo reći, da onakvim izstupima, kada je bio njegov nadgrobnog govor, vrlo se loše djeluje u odgojnog pravcu na mladež. Mi znamo, prof. Bradanović je predsjednik nekog družila kojemu je počojnik bio članom, ali njegovo zvanje odgojitelja mladeži moralo mu je nametnuti dužnost, da se drži daleko, da ne povredi moralnih osjećaja povjerenje mudićem. Sudeći po izrazu „djevičanska stidljivost“, gosp. profesor ne drži izgredne, kakvi bijahu u utorku na noć, nemoralnina. Možda je to u stilu onih, koji su i Njegušev zločin prikazivali prostim, nedužnim djelom, običnom demonstracijom, ali mi moramo prosvjedovati da ljudi takovih moralnih pojmoveva uzgajaju našu mladež.

Uapšenja. Radi dogadjaja, koji su izazvali smrt pk. Čičmira, više osoba uapšeno je i predano sudu iztražitelju. U izražačnom zatvoru je i redar Bumber, koji je one noći bio ranjen.

Vino u bolnici. Čujemo da je ovih dana uprava bolnice bila primorana prouziti vino koje nabavlja za bolestnike, jer je zaudaralo petrolejom.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, Izdavatelj i odgovorni urednik:
JOŠIP DREZGA.

Br. 2239.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto občinskog lječnika u Pagu uz godišnju plaću od K 4000, što će primati iz občinske blagajne u jednakim mjesecnim predplatnim obrocima, od kojih K 2400 kao občinskom lječniku, a K 1600 ime liečničke pohode za liečenje stanovnika grada Paga.

Za pohode po selima imati će pravo na pristupe i putne troškove.

Lječnik ima pravo na stalnost i mirovinu u smislu pokrajinskog zakona 28 veća 1899.

Natjecat će se na mjesto občinskog lječnika dokazati će ovlast na liečenje u zemljama zastupanim na Carevinskom Vjeću i da poznaju podpuno hrvatski jezik.

Svakomu je natjecatelju prosto obratiti se podpisom Upraviteljstvu za potanje obavijesti i razjašnjenja.

Rok natječaja traje do 30 studenoga o.g. a molbe imadu se prikazati podpisom.

Pag, 30 Listopada 1911.

Od Občinskog Upraviteljstva

Načelnik

F. Budak.

Prisjednik
I. Palčić.

Nuzzaslužba!

POSVE BADAVA Šajfem jedan elektorni iz amer. double zlata odulji ili dvostruki lanac sa privjeskom onom, koji mi pošalje 100 adresa, na koje ja moj katalog badava postali mogu. Adrese imaju biti od obrtnika, namještene, činovnika i i ne više od 10 adresa iz jednog mjestu. Ovihi 100 aoresa imaju se tlocrtni i razgovjetno napisati na 100 bleiħi ceduljice u veličini od 8 cm. Širine i visine, sa naznakom kod svake adrese: Ime i prezime, zanimanje, mjesto, zadnja pošta i zemlja. Pošiljka imati bi 20 filira frankiranu te najdalje do 1. studenoga priplosata na

Leop. Schaechter, Beč XVI. 4.
Lerchenfeldergürtel 5-7.

Grubišić & Comp. u Šibeniku

Održavateljstvo i stovarište za umjetno gnojivo

CALCIUMCIANAMID-A
(Società anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia).

Upute i razjašnjenja o uporabi na zahtjev badava i franco.

Hrvati!

Sjećajte se Družbe
SS. Ćirila i Metoda.

Oprez!

Družba „Papir Abadie“.

Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i oblijubljenih tuljica

RIZ ABADIE (Riz doré)

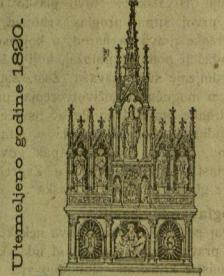
molimo naše p. n. mušterije, da paze točno na ime **Abadie**, koje se nastoji sa raznim drugim rječima nadopuniti. Mi opominjemo prije kupovine na lošu imitaciju, jer ćemo protiv imitacija sa svim sudskim sredstvima postupati.

DRUŠTVO „PAPIR ABADIE“.

Zastupstvo u Trstu: Hamburg-Amerika Linie, General. agentura za Primorje, Via Porpora I.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utemeljeno godine 1820.

Hiparske radnje iz drveta za crkve

Kipovi sjetaca, oltari, propovjedaonica križni putevi, raspela, jaslice itd. Katalog uzoraka s cjenama daje se badava. Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa skrinjom, ne plaća naručitelj.

Pokućstvo

solidno i ukušne izradbe može se dobiti uz veoma niske cene samo kod dobro poznate trgovine A. DELFIN, Šibenik.

ta-potarska i devođjelska radionica

PAPIRNICA
IDE sv. LUCIJA I sv. NIKOLA
IGRAČKE — DAROVI — IGRAČKE.

ARTUR GRIMANI I DRUG — ŠIBENIK.

Vrućina i žedja...

Oslabljeni i umoran postane svaki, koji si u vrućim danima gasi žedu sa vinom ili pivom.

Veselje za rad i jakost očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje žedje čašu ohladjene kave „ENRIL“.

Ovaj „Enrilo“ zavretak se pripravlja na posve jednostavni način. Uzmi u 1 litru vode 2 punе žličice (10 grama) „Franckovog“ kavinskog nadomestka „ENRIL“, pusti to 5 časa dobro kuhati; kod 1. vrijenja 1 put izmješaj, pusti zatim 3 časa, da se staloži, odlji zavrjetak, pridometni nešto sladora, te pusti, da se sve to ohlađi.

1 litra te ukusne kave „ENRIL“ stoje sladrom zajedno samo

2-3 p.

Ako se sa mlijekom gorka piće, jest kava „ENRIL“ (6 grama na 1/4 litre vode) izvrstan zagjurak, a takodjer i večera

Ova kava „ENRIL“ proizvaja se jedino u tvornici HENRIKA FRANCKA SINOVU U ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špečeraške robe.

Bolestni na plućima, na grlu,

- - na zaduhi - -

Tko hoće da se rieši plućnih bolesti ili grlobolesti, pa i u težem stupnju, tko hoće da ozdravi od zaduhe, ma kako ona bila stara i činila se neizječivom, neka se obrati na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissenburgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju jamstvo za uspjeh njegovog liečenja. — Knjižice badava.

**VELIKA ZLATARIJA
GJURO PLANIĆ**

VIS — STARIGRAD — VELALUKA

BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA

— ŠIBENIK. —

Castimo se obznaniti p. n. občinstvo, da oko prvoga dođućega mjeseca

u kući Čićin na obali kod „Hotel de la Ville“ otvaramo

Prodaju naše čisto vunene štofe

podpuno odgovarajuće engleskoj štofi, čisto vunenih pokrivača (kuverata) i narodnog suknja, a istodobno i

KROJAČKI SALON ---

sa vrednim, modernim i diplomiranim krojačem.

U stalnoj nadi, da će p. n. občinstvo ovakovo poduzeće poduprijeti, već unapred zahvaljujemo

Prva Dalmatinska Tvrnica
Prediva i Tkala u Šibeniku
PAŠKO RORA I DRUG.

MALI OGLASNIK

ZA JEDNO UVRŠTENJE OD 3 REDAK U
„MALOM OGLASNIKU“ PLAĆA SE 10 PARO.
ZA SVAKI DALJNI REDAK 10 PARO VIŠE.
ZA VIŠEKRATNO UVRŠTENJE POPUST.
PLACA SE UNAPRED.

TKO ŽELI KAKOVU OBAVIEST GLEDE
NAŠIH OGLASA U „MALOM OGLASNIKU“
DOBIT CE ODGOVOR SAMO ONDA, ALO
NAM PRIPOŠALJE MARKU ILI DOPISNICU
ZA ODGOVOR.

ZASLUŽBU IZEG MOGU IMATI TRGOVCI PRODAVACI
na upravu lista. Neki će ih samo oglasi
„Hrvatske Rieci“. Neki neće se omogućiti

SLUŽBU TRAŽI? Neki će ih samo oglasi
„Hrvatske Rieci“. Neki će ih samo oglasi
„Hrvatske Rieci“. Neki neće se omogućiti

STANOVE I SOBE traži i iznajmuje „Mal Oglasnik“

UČITELJU gimnastičke trupe „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug.) u Šibeniku. Neki neće se omogućiti

„Djački Dom“ u Zadru KONVIKT

Prima učenike srednjih škola na stan i obskrbu (vrlo dobra hrana, stan udoban, pranje, čišćenje, krpljenje, nadzor, poduka u svim predmetima itd.) uz mjesечni honorar K 70.

Ujedno primaju se učenici pučkih škola u **pripravni tečaj** za srednje škole (gimnaziju, realku itd.) Za uslove obaviti se ravnateljstvu.

Pravila šalju se bezplatno.

Ravnateljstvo.

Marko Markovina

SPLIT

Telefon 93.

Skladište i Zastupstvo

Peći i šparherda,

Eternita

Cijevi, dimnjaka i pločica

: keramike :

Stakala prostih i ornamentalnih

Papendeka tankog i debelog

Zahoda porculane i t. d.

koje hoće, da očuvaju svoju kožu, naročito od ljetnih pješča, a koje hoće da dobiju i da određe meki kožu, neka upotrebljavaju, kod pranja samo STECKENPFERDOV SAPUN

od llijanovog mleka (Znak Steckenfert)

od BERGMAN a. E.

Komad stoji 80 para, a

dobjije se u svim lekarnama, drogerijama, parfumerijama itd.

Ženske

od llijanovog mleka (Znak Steckenfert)

od BERGMAN a. E.

Tetschen a. E.

Komad stoji 80 para, a

dobjije se u svim lekarnama, drogerijama, parfumerijama itd.

VANJSKE NARUČBE UZ POUZEĆE, NA IZBOR.

BLIŽA SE BOŽIĆ

URESI ZA DRVCE — DAROVI — URESI ZA DRVCE